

Oddělení státní bezpečnosti
Ústí nad Orlicí.

SB- 0046/01-68

Dne 30.zář 1968

Správa státní bezpečnosti
vnitřní oddělení

~~Státně tajná~~

Hradec Králové.

Zpráva k čj. SB-0046/01-1968 o státobezpečnostní situaci v okrese.

K jednotlivým požadovaným bodům uvádíme:

- Ad 1. Nebyl získán žádný poznatek o činnosti a případné aktivitě západních rozvědek k nové vnitropolitické situaci.
- Ad 2. Rovněž nebyly získány poznatky svědčící o trestné činnosti západních diplomatů a občanů KS při pobytu neb pohybu v našem okrese. Pohyb diplomatických vozidel v kritických srpnových dnech nebyl žádný zaznamenán a v průběhu měsíce září byl tento pohyb minimální. Obdobně tomu bylo i s pohybem ostatních občanů z KS. Naším oddělením bylo organizováno několik prověřkových opatření ke zjištění účelu pobytu cizinců v okrese a bylo zjištěno, že se jednalo o předem naplánovaná obvyklá obchodní jednání s n.p. PERLA a Výzkumným ústavem bavlnářským v Ústí nad Orlicí.
- Ad 3. K 30.9.1968 se nevrátilo ze zahraničí celkem 16 osob, z toho 4 děti. Tento počet je podstatně ovlivněn emigrací 4 celých rodin, t.zn. 12 lidí. Ani jedna osoba není nositelem státního tajemství. Pokud jde o sociální složení nevrátivších se osob, jedná se o 7 administrativně technických pracovníků a učitelů, 2 studenty vysokých škol, 2 pracovníky služeb(z toho jedna učnice) a 2 dělníky. Převážně se nevrátily fyzicky mladé osoby. Ze stávajícího stavu je to 10 osob do věku 25 let, jedna osoba do 35 let, 3 osoby do 45 let a 2 osoby nad 45 let.

U všech uváděných byla prováděna prověrka a u těch, kteří zde mají další rodinné příslušníky byla organizována opatření k jejich návratu do ČSSR.

- b) Pokud byli vytěžováni čsl.občané po návratu z coziny ,nebyly získány poznatky o jejich zpravodajském vytěžování. Působením na příbuzné těch, kteří zůstali v zahraničí bylo dosaženo toho, že ke 30.9.1968 došlo k návratu 3 osob do ČSSR. Jde o mladé lidi, kteří z nerozumu a dezorientaci podlehlí psychoze, která se šířila zejména v Rakousku a proto hodlali emigrovat do Austrálie. Vytěžením jednoho z nich byly získány podrobné poznatky osituaci a atmosféře ve dvou táborech zřízených ve Vídni. Organizací emigra-

ce do Austrálie prováděli pracovníci australského velvyslanectví ve Vídni. Jeden z nich asi 25 letý úředník, působící v budově tohoto velvyslanectví vytěžoval zájemce o emigraci (cestou tlumočnice) k osobní účasti na čl. politickém životě, na členství v politických organizacích, zda byli ve vojenské přesenní službě a pod.

O čl. občany projevovaly ve Vídni zájem:

1. Pracovníci zvláště zřízené kanceláře ve velké 4 poschoďové budově v arsenálu na LIENTÁLGASSE.
2. Pracovníci "CSR-HILFE" na AUERSTRASSE a
3. pracovníci úřadovny rakouského Červeného kříže, SPERRGASSE.

V době příchodu vytěžovaného do tábora v arsenálu t. j. 7. září 1968 bylo v něm asi 1.000 našich občanů. Po 3 - 4 dnech se tento počet snížil na cca 200 lidí. Pak opět stoupl na 400 - 600 lidí. V té době největší transporty emigrantů byly organizovány do Švýcarska a do Austrálie.

- Ad 4. a) Situace na úseku K -231 se jeví příznivěji než-li u KAN. Nejsou poznatky o tom, že by příslušníci K-231 vyvíjeli nadále činnost. V současné době žádá o vycestování do Rakouska býv. předseda tohoto okresního přípravného výboru Zdeněk SMOLA i se svou manželkou. V případě, že si zajistí výmaz z rejšříku trestu (jde o býv. amnestanta) nejsou jiné důvody k zamítnutí jeho žádosti a se vši pravděpodobností dojde k jejich emigraci. Přesto jsou prováděna další opatření k případné dokumentaci přípravné činnosti.
- b) Členové býv. KAN byli organizováni většinou z řad bezpartijních na různých pracovištích, kde se z objektivních důvodů i nadále společně scházejí. Na příklad v Lanškrouně v Kulturním domě se nadále aktivní členové KAN scházejí pod legalizací kulturní činnosti, kterou sice prováděli již dříve. Z náznaků lze usuzovat, že pokračují i v politické činnosti, ale s ohledem na zatím malé zpravodajské možnosti není dostatečný přehled o jejich faktické činnosti. Obdobná situace je i v Brandýse nad Orlicí.
- c) Není znám žádný poznatek o existenci přípravného výboru u soc. dem. strany.
- d) Pokud jde o ostatní činnost, zejména o rozšiřování letáků a jiných tiskovin je nutno rozlišovat 2 stádia. Ve dnech následujících po kritických srpnových dnech přežívaly některé druhy činnosti. Po prověrce v jednom případě, kdy se jednalo o rozšiřování pomlouvačného letáku proti sovětským představitelům, byla zjištěna motivace této činnosti v událostech kolem 21. 8. 1968. Rozšiřovateli byli dokonce členové LM. V kritických dnech došlo k poškození pomníku rudoarmějce v Chocni a jeho oprava si vyžádá cca 100.000 Kčs.

V průběhu měsíce září došlo k několika případům zasílání pomlouvačných a výhrůžných dopisů některým občanům na žamberecku o jejich politickou příslušnost ke KSČ. Vzhledem k tomu, že obsah těchto dopisů zakládá skutkovou podstatu tr. činů podle §§ 196, 197 a 198 tr. zákona byly předány k vyšetřování a vyhledávání O-VB.

Dosud nebyl zjištěn žádný případ rozšiřování tiskovin neb jiné trestné činnosti, zakládající skutkovou podstatnu některého tr. činu podle I. hlavy tr. zákona.

Ad.5. Konkrétní poznatky o činnosti vnitřního nepřítel k požadovaným bodům, nebyly v rámci našeho okresu zjištěny.

Ad 6a) Po lednovém období určitá část sítě TS zásadně odmítla další spolupráci bez ohledu na vysvětlení, že by šlo o spolupráci na úseku kontrarozvědného boje. Část sítě TS byla archivována proto, že neodpovídala novým podmínkám a novému za měření práce. Zbytek sítě TS se jevil jako základ pro příští kontrarozvědnou práci naší složky. V lidem srpnových událostí další 4 TS buď radikálně odmítli spolupráci, nebo se styku s řídicím orgánem vyhýbají. Zatím zbývající TS pochopili, že mimo kontrarozvědných úkolů je třeba zajistit prvořadě klid a pořádek v ČSSR, ale budou-li do budoucna na tyto TS kladeny stále vyšší požadavky výlučně vnitrostátního a politického charakteru, je nutno počítat s tím, že dojde k dalšímu odmítání spolupráce.

b) Po 20. srpnu 1968 nebylo z naší strany zahájeno trestní stíhání na žádného pachatele.

c) Velmi složitá situace je ve styku orgánů s důvěrníky a aktivisty. I zde určitá část odmítá další styky s orgány STB a případnou pomoc v infomacích. Část sice otevřeně styk s orgány neodmítá, ale staví se alibisticky a poznatky nepředává.

Ad 7 a) Kolektiv pracovníků se s rozvahou klidem vyrovnal se všemi vzniklými událostmi i v kritických dnech a plně podporoval legalitu naší činnosti a odpovědnost k zákonným vládním orgánům. V současné době je si sice kolektiv vědom naléhavosti úkolů z vládní politiky, ale přesto narůstá opět obava z pomalého a nepružného zásadního rozhodnutí o další pevné existenci a právní jistotě každého příslušníka.

b) Extrémní projevy nejsou a zásadně soudruzi odmítají návrat k předlednovým poměrům a s nimi spjatého systému práce. Tím, že není dosud plně vyjasněna koncepce budoucí práce ani organizační struktura narůstají obavy, že v některých rysech je snaha vrátit systém práce do předlednových poměrů. Je třeba počítat s tím, že případné zařazení některých soudruhů v budoucnu na t.zv. vnitřní problematiku bude obtížné.

c) S ohledem na dosud nevyjasněnou koncepci, nelze se seriosně vyjádřit ani k řešení kádrových problémů.

Náčelník O-STB :

mjr. B u r e š Jarosláv.